

ПРІОРИТЕТИ НАУКОВОЇ ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДОСЛІДНИЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

З виступу проректора з наукової роботи НТУУ "КПІ" М.Ю. Ільченка на Вченій раді 14 січня 2013 р.

Виступає М.Ю. Ільченко

У 2012 р. наукова й інноваційна діяльність нашого університету продовжувала розвиватися. Ми підтвердили свою репутацію провідного ВНЗ України, другий рік поспіль увійшовши до переліку 4 % кращих університетів світу та зберігши лідерські позиції у вітчизняних рейтингах вищих навчальних закладів.

Двома указами Президента України в 2012 р. трьом колективам науковців, серед яких і працівники НТУУ "КПІ", присуджено Державні премії в галузі науки і техніки. Напередодні Нового року премії було вручено нашим колегам: професорам Г.Б. Варламову, Ю.П. Зайченку (ІПСА) та О.І. Лисенку (ІТС). Преміями Президента України в 2012 р. відзначено також дві роботи наших молодих учених.

Практично втілюючи в життя основні положення Стратегії розвитку НТУУ "КПІ" на період 2012–2020 рр., науковці університету продовжували отримувати вагомі результати, виконувати актуальні науково-технічні завдання загальнодержавного значення. Так, на завдання Прем'єр-міністра України М.Я. Азарова робочою групою на чолі з М.З. Згуровським було напрацьовано нову редакцію законопроекту "Про вищу освіту", яку схвалено Кабінетом Міністрів України.

Проведені нами дослідження стали базою для наукового обґрунтування прийняття Постанови Кабінету Міністрів України від 5 вересня 2012 р. №838 в частині включення нових шести смуг терагерцового діапазону частот для радіореєлейного зв'язку до Плану використання радіочастотного ресурсу України.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 7 листопада 2012 р. № 870-р затверд-

жено Концепцію створення Єдиної інформаційно-аналітичної системи управління міграційними процесами, яку було розроблено фахівцями НТУУ "КПІ" на замовлення Державної міграційної служби України.

Проте досягнення вагомих результатів не означає, що всі проблеми в організації науково-інноваційної діяльності вже вирішено. На жаль, вони є, причому на всіх трьох рівнях: загальнодержавному, галузевому й університетському. Як видно із фактичних даних фінансування наукової діяльності упродовж останніх 20 років, наука України не була державним пріоритетом і виживала лише завдяки ентузіазму самих учених. За даними ЮНЕСКО, фінансування наукової і науково-технічної діяльності в розрахунку на одного наукового працівника в Україні сьогодні майже в 6 разів менше, ніж у США та Німеччині, в 5 разів – ніж у Японії та в 1,3 разу – ніж у Російській Федерації.

Як черговий сигнал глибокої тривоги за долю науки в Україні та й за Україну в цілому сприймається інтерв'ю з президентом НАН України академіком Борисом Євгеновичем Патоном і головою Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти Лілією Гриневич, опубліковане 5 січня цього року в газеті "Голос України" під назвою "Наукова праця має стати престижною".

Тож розглядаючи далі отримані нами результати наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності і зосереджуючи увагу на відповідних пріоритетах і наших завданнях у 2013 р., маємо врахувати, що працюємо ми результативно, так би мовити, "не завдяки, а всупереч..."

1. Організація науки на засадах її затребуваності

Формування наукової тематики в нашому університеті традиційно здійснюється за багатоканальною схемою, тобто із різних джерел. Загальний обсяг фінансування в 2012 р. перевищив 70 млн грн. Частка бюджетного фінансування 30,8 млн грн становила 44 % і використана для виконання фундаментальних досліджень (57 робіт) і прикладних розробок (94 роботи). Завершено та прийнято комісіями університету 83 роботи. Отримані наукові, науково-технічні результати відображені в розділі 2 збірника "Наука НТУУ "КПІ" – 2012". Навіть поверхневе ознайомлення зі змістом цих результатів свідчить про їх суттєву наукову новизну та високий науковий рівень.

Крім названої кількості держбюджетних робіт, було виконано дослідження в рамках державних науково-технічних програм (ІПСА – керівник М.З. Згуровський), державної цільової науково-технічної програми "Нанотехнології і наноматеріали" (ЗФ – керівник С.К. Фомічов), державної цільової науково-технічної програми проведення досліджень в Антарктиці на 2011–2020 рр. (ПБФ – керівник Н.І. Бурау, ІТС – керівник М.Ю. Ільченко), державної цільової науково-технічної і соціальної програми "Наука в університетах" (ММІФ – керівник В.Б. Максименко), державних замовлень (НДІ ПЕ – керівник Ю.І. Якименко, ПБФ – керівник В.А. Порев).

Виправдовує себе програмний підхід в організації міжфакультетських досліджень у рамках шести комплексних програм, отримані результати за якими наведено в збірнику. При цьому, як свідчить закордонний досвід, доцільно модернізувати програму "Енергетика сталого розвитку", осучаснивши її наповнення і змінивши назву на "Зелена енергетика" (Green Energy).

У 2012 р. активізувалася наукова діяльність у рамках так званих ініціативних науково-дослідних робіт, які проходять державну реєстрацію в устанавленому порядку і виконуються науково-дослідницькими групами в складі викладачів, аспірантів і студентів у межах робочого часу викладачів. Усього було виконано 184 науково-дослідні роботи за участю 1550 викладачів, 200 аспірантів і понад 1000 студентів.

Традиційно активною для нашого колективу є госпдоговірна тематика, яка в минулому році проводилася на замовлення 92 підприємств і організацій різних форм власності. Усього виконано 132 госпдоговірні теми та 725 договорів на надання науково-технічних послуг. Для підприємств і організацій Києва виконано 83 госпдоговірні роботи.

Усі госпдоговірні роботи фінансуються в рамках так званого спеціального фонду, який у цілому по університету становив 39,2 млн грн. Найбільш активними виконавцями договірної тематики в минулому році були колективи РТФ (разом з НДЦ "Тезіс"), ІПСА, НДІ телекомунікацій, ФТІ, НВЦ "Надійність" і Органу сертифікації ММІ.

Одним із важливих критеріїв оцінки використання бюджетних коштів на науку, який контролюється МОН-молодьспортом, є співвідношення коштів спеціального фонду і коштів держбюджетних тем. Кращі результати (зазначене співвідношення більше одиниці) мають сім підрозділів: РТФ, ММІ, ММІФ, ФЕА, ФТІ, ІТС, ІПСА.

Особлива місія науки в університеті, насамперед в університеті дослідницького типу, – це забезпечення високої якості підготовки студентів, які беручи безпосередню участь у наукових дослідженнях, мають змогу самі зростати як дослідники. В минулому році збільшилася кількість студентів, які беруть участь у виконанні НДР: 4521 особа порівняно з 4113 у 2011 р. Також зросла кількість студентів, які працюють у науці з оплатою, до 256 осіб порівняно із 244 в 2011 р.

Закінчення на 2, 3-й стор. ➔

СЬОГОДНІ В НОМЕРІ:

1 На засіданні Вченої ради

1 Проректор
2 М.Ю.Ільченко
3 про пріоритети наукової та інноваційної діяльності

3 Семінар в ІЕЕ для працівників бюджетної сфери Києва

Результати другої атестації

4 Громадські охоронці порядку НТУУ "КПІ"

Виставка

М. Пимоненка у Національному художньому музеї України

Оголошення

На засіданні Вченої ради

Перше у 2013 році засідання Вченої ради НТУУ "КПІ" відбулося 14 січня. На його початку головуючий перший проректор НТУУ "КПІ" проф. Ю.І.Якименко привітав з ювілеєм завідувача кафедри математичної фізики ФМФ С.Д.Івасишена та з присудженням премій Президента України молодим ученим – доцента кафедри інтегрованих технологій машинобудування ММІ к.т.н. О.А.Охріменка і старшого викладача кафедри промислового маркетингу ФММ к.е.н. Н.В.Юдіну. Далі Ю.І.Якименко вручив дипломи переможцям конкур-

сів "Викладач-дослідник", "Молодий викладач-дослідник" та "Лідер року".

Першим питанням Вчена рада розглянула конкурсні справи.

Другим питанням порядку денного Вчена рада заслухала доповідь проректора з наукової роботи НТУУ "КПІ" М.Ю.Ільченка про пріоритети наукової та інноваційної діяльності університету. У доповіді визначено основні завдання на 2013 рік: практична реалізація "Стратегії розвитку НТУУ "КПІ" на період 2012–2020 роки", проведення ана-

лізу вченими радами інститутів і факультетів стану наукової та інноваційної діяльності за підсумками 2012 р. і практичні дії щодо здійснення даного рішення. Крім того, Михайло Юхимович зауважив, що особливу увагу слід приділити підготовці наукових кадрів вищої кваліфікації, покращенню позицій університету у світових і вітчизняних рейтингах та забезпеченню подальшого сталого розвитку.

Далі Вчена рада заслухала доповідь директора Центру міжнародної освіти Б.А.Циганка щодо Стратегії розвитку системи підготовки кадрів з числа іноземних громадян. У до-

повіді проаналізовано стан підготовки іноземних громадян в НТУУ "КПІ" та визначено основні завдання на 2013–2017 рр., серед яких: суттєве розширення співпраці з іноземними партнерами, активне включення до роботи з організації набору на навчання іноземців у КПІ та створення системи стимулювання факультетів, кафедр, окремих фахівців, студентів, іноземних структур у питаннях організації набору іноземців на навчання.

На завершення засідання були розглянуті поточні справи.

А.А.Мельниченко, вчений секретар НТУУ "КПІ"

ПРІОРИТЕТИ НАУКОВОЇ ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДОСЛІДНИЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

3 виступу проректора з наукової роботи НТУУ "КПІ"
М.Ю. Ільченка на Вченій раді 14 січня 2013 р.

Продовження.
Початок на 1-й стор.

Як приклад, студенти ТЕФ, пройшовши жорсткий міжнародний відбір студентських доповідей, вперше в історії НТУУ "КПІ" взяли участь у Міжнародній конференції з атомної інженерії "ICONE-20" у місті Анахайм (США). З 21 гранту конференції "ICONE-20" для європейських країн п'ять дісталися магістрам КПІ – учасникам конкурсу студентських робіт 2011 р., який був організований ДП НАЕК "Енергоатом" спільно з російською компанією "ТВЕЛ".

За відмінну навчальну та науково-дослідну діяльність молоді науковці університету отримали у 2012 р. 20 стипендій Президента України, 262 іменні стипендії, премії та гранти, 185 наукових робіт відзначено нагородами.

У 2012 р. впроваджено в навчальний процес 184 нові курси (в т. ч. 27 курсів дистанційного навчання та 2 англійською мовою) та оновлено курси 171 дисципліни. Розроблено зміст трьох нових спеціальностей.

Результати наукових досліджень отримали застосування в модернізації циклу лабораторних і практичних робіт. Упродовж року розроблено 283 нові лабораторні роботи та 87 практикумів. Розроблено 31 інтерактивну лабораторну роботу (віртуальні та з віддаленим доступом), більшість з яких сертифіковані.

Треба зазначити, що кількісні показники виконання кваліфікаційних робіт, виконаних з використанням результатів науково-дослідних робіт, щороку зростають. Усього впродовж року з використанням результатів науково-дослідних робіт підготовлено 1814 магістерських дисертацій, 1087 дипломних робіт спеціальності і 1318 дипломних робіт бакалаврів.

Упродовж 2012 р. з використанням результатів наукових досліджень опубліковано 30 підручників і 232 навчальних посібників, з грифом МОНмолодьспорт України – 26 і 82 відповідно, а також 123 монографії.

Масштабне впровадження результатів наукових досліджень і розробок одночасно як у формування змісту освіти, так і у створення нової техніки, технологій, обладнання є притаманним саме науці в університетах і свідчить про її велику потребу. Вагомий результат впровадження в навчальний процес досягаються насамперед завдяки бюджетному фінансуванню.

Впровадження розробок у промисловість і діяльність компаній-замовників тем стосується насамперед робіт, виконаних за договорами. Саме тому принципово важливою є наявність у підрозділів як бюджетних тем, так і госпдоговірних.

Формування бюджетної тематики, яка здійснюється через МОНмолодьспорт, зазнало останніми роками суттєвих змін як у напрямі централізації процесів конкурсного відбору, так і в прийнятті рішень. На жаль, обсяги бюджетного фінансування науки останніми роками не зростали, точніше, реально зменшувалися через необхідність збільшення оплати праці науковців при незмінному загальному обсязі фінансування.

Про наявні вади стосовно організації та фінансування науки в університетах говориться, зокрема, в публікації професора Олександра Тюріна із Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова в Українській технічній газеті за 25 грудня "За державу обидно...", яка завершується словами: "...якщо такої поведінки фінансування університетської науки продовжиться і університетам не предоставлять самостійності в виборі тематики досліджень при умови базового фінансування, то... у нас нет будучого в плані спосібності розширити горизонти познання в науке

і техніке, створювати нові технології".

Підтвердженням такої ситуації є процедура і результати останнього конкурсу держбюджетних тем, проведеного міністерством у минулому році. За його підсумками із поданих нами 92 робіт 23 наукові проекти не отримали прохідних балів. Більше того, листом директора департаменту МОНмолодьспорт від 4 січня цього року на адресу проректорів з наукової роботи вищих навчальних закладів нам повідомили, що в 2013 р. відповідно до Закону України "Про державний бюджет України на 2013 рік" обсяг фінансування на проведення наукової та науково-технічної діяльності у вищих навчальних закладах зменшено на 11%. У міністерстві прийнято рішення забезпечити фінансування перехідних науково-дослідних робіт на рівні 2012 р., а нових наукових проектів, які пройшли конкурсний відбір, – у розмірі 58% від запланованого, що, на наш погляд, не є справедливим, оскільки, по-перше, виконавці всіх тем є рівними перед законом, а по-друге, такий підхід реально зменшує бюджетне фінансування науки університету не на 11%, а на 21%.

Отже, для збереження наукових шкіл ми маємо активізувати діяльність у сфері госпдоговірної тематики. Тим більше, що тут ми маємо добрий досвід і гарні традиції. За останні роки ми активізували пошук і формування пропозицій щодо нових розробок для підрозділів з ініціативи ректорату. Упродовж 2012 р. ректоратом проведено переговори та започатковано роботи з низкою відомств, підприємств та організацій.

Як ще один приклад кращих робіт можна назвати теми, виконані під керівництвом професора В'ячеслава Андрійовича Тітова, який став переможцем університетського конкурсу

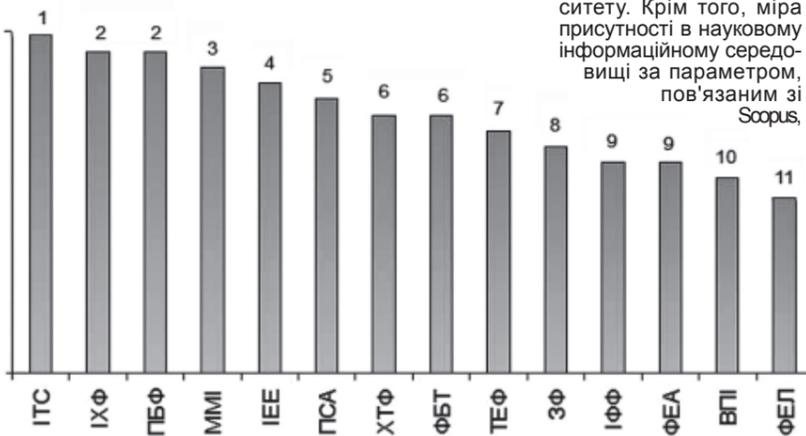
для виконання у 2013 р. перелік розробок для підприємства "Стірол" з міста Горлівка, нас чекають на Стахановському машинобудівному заводі для розроблення технології, проектування оснащення та обладнання для виготовлення деталей "сектор черв'ячний", а також для проведення енергоаудиту підприємства тощо.

Таким чином, маємо підстави стверджувати, що наука КПІ була і є затребуваною. І не бюджетом єдиним вона має перспективу розвиватися в 2013-му та наступних роках. Наш пріоритет має полягати в тому, що ґрунтуючись на засадах затребуваності, необхідності створення технічних систем, зокрема альтернативної енергетики, захищених інформаційних систем, нових ощадливих видів транспорту, медичної інженерії, потрібно формувати наукову тематику з використанням нанотехнологій, нових матеріалів, інформаційних та біотехнологій. З урахуванням існуючого вікового складу керівників наукової тематики виконання досліджень і розробок має проводитися за більш широкою участю молодих учених не тільки як виконавців, а і як керівників нових тем і нових наукових напрямів.

2. "Наука інтернаціональна, як і таблиця множення"

Саме таким коротким висловом Антон Павлович Чехов охарактеризував ту обставину, що наукові знання однаково належать усьому людству незалежно від того, в якій окремій країні вони створені. Тому важливим є обмін учених новими науковими знаннями. Певним міромом такого обміну є показники цитованості наукових праць. Вони обчислюються в так званих наукометричних базах. Найбільш універсальними і потужними сьогодні є наукометричні бази Scopus і Web of Science. Тематика публікацій, що аналізується базою Scopus, більше ніж Web of Science, збігається з проблематикою наукових досліджень нашого університету. Крім того, міра присутності в науковому інформаційному середовищі за параметром, пов'язаним зі Scopus,

Рейтинг підрозділів університету технічного напрямку за питомими показниками наукової та інноваційної діяльності у 2012 р.

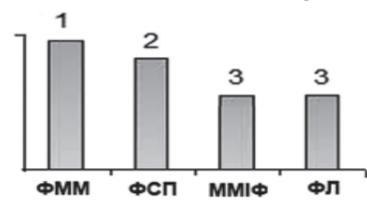
в номінації "Лідер з виконання госпдоговірної тематики". Виконані ним роботи дали змогу на 70-80% зменшити трудомісткість виробництва моноколес із алюмінієвих сплавів на замовлення АТ "Мотор Січ".

Ректоратом університету здійснювався пошук потенційних замовників на інноваційну продукцію та надавалася інформація науковим підрозділам про можливих користувачів такої продукції. Так, департаментом науки та інноватики у співпраці з Науковим парком "Київська політехніка" на прохання керівництва Інноваційного парку Євразійського національного університету ім. Л.М. Гумільова (Республіка Казахстан) було ініційовано підготовку науковими підрозділами 51 інформаційної довідки про інноваційні проекти для можливого впровадження в Республіці Казахстан, 23 з яких були доопрацьовані до комерційних пропозицій. Зазначені проекти належать до таких напрямів: матеріалознавство, нетрадиційна енергетика, електроніка, медична техніка, високотехнологічне машинобудування та приладобудування, інформаційні технології.

З ініціативи ректорату здійснюється співпраця з Херсонським заводом "Судмаш", наші фахівці з ІХФ погоди-

Привертає увагу значний відсоток нецитованих статей науковців нашого університету (73,83% при середньому по Україні 58,7%). Низьким є відсоток робіт, опублікованих разом із зарубіжними співавторами (31,81%). Цей показник для НТУУ "КПІ" є вищим за середній по Україні (27,94%), але порівняно з іншими потужними університетами (Варшавський університет – 42,85%; Київський національний університет імені Тараса Шевченка – 40,8%) ми маємо резерв розвитку в цьому напрямі. Отже, варто детально проаналізувати причини такого стану та вжити адекватних заходів. Зокрема, відомо, що високоцитованими найчастіше стають статті, опубліковані спільно вченими трьох і більше країн. Ми маємо стимулювати участь своїх учених у таких міждержавних дослідженнях.

Рейтинг підрозділів університету гуманітарного напрямку за питомими показниками наукової та інноваційної діяльності у 2012 р.

З іншого боку, посилення уваги потребує робота з науковою молоддю. За статистикою, близько 70% найбільш цитованих робіт публікуються вченими до 45 років. Отже, доцільно створювати умови для дослідницької роботи талановитих молодих учених і сприяти пошуку ними міжнародних наукових контактів.

Про необхідність оприлюднення результатів дисертаційних робіт через журнали, що входять до наукометричних баз даних, свідчать нові вимоги МОНмолодьспорт України. Міністерством також затверджено порядок формування переліку наукових фахових видань України. Необхідність і шляхи впровадження зазначених вимог міністерства викладені в нашій статті "Світові виміри наукової публікацій" ("Київський політехнік", № 1, 10 січня 2013 р.).

Таким чином, одним із пріоритетів діяльності має стати розширення присутності наукових результатів наших учених у світовому інформаційному просторі, зокрема через публікації англійською мовою статей і допущення наших наукових журналів до світової системи відкритого доступу.

3. Наука – лише базис інновацій

Про інноваційний розвиток економіки держави на засадах впровадження нових технологій, обладнання, приладів тощо, створених завдяки новим знанням, в Україні розмови на високих рівнях ведуться вже понад 15 років. Зокрема, в цій залі цю проблему обговорювали двічі під керівництвом Президента України Л.Д. Кучми, відбулося кілька парламентських слухань, маємо низку законів і постанов Уряду, безліч круглих столів і конференцій... Але економіка країни так і не набуває інноваційного характеру, про що свідчать статистичні дані та численні публікації на зазначену тему.

В Україні реалії такі, що, за офіційними даними, за роки незалежності в 14,3 разу зменшилось освоєння нових видів техніки, у 5 разів зменшилась частка інноваційно-активних підприємств, наукоємність внутрішнього валового продукту зменшилась до 0,7 відсотка (в розвинених країнах цей показник сягає 60-90%!). Як інтегральний підсумок, у всесвітньому рейтингу конкурентоспроможності за останні роки Україна опустилась із 69 на 89 місце (після Кенії і Ботсвани). Від ще більшого відставан-

на країну врятувало 30 місце за результатами наукових досліджень і 37 місце за якістю людського капіталу.

Працюючи в такому інноваційно несприятливому загальнодержавному середовищі, науковці КПІ з ініціативи і під керівництвом М.З. Згуровського формують своєрідний острівець інноваційного прориву. Вивчивши світовий досвід передових інноваційних середовищ на базі університетів США, Фінляндії, Туреччини, Голландії та інших країн, ми запропонували нову для України модель створення і впровадження інновацій на засадах поєднання інтересів усіх учасників інноваційного процесу від науки, освіти, бізнесу, влади.

Закон України "Про науковий парк "Київська політехніка" ще в 2006 р. визначив принципи діяльності нашого інноваційного середовища. І уже 6 років ми вчимося працювати в нових умовах.

Набувши в попередні роки певного досвіду виконання проектів і співпраці із партнерами Наукового парку, в 2012 р. ми здійснили першу спробу впровадження інновацій на принципово нових для нас засадах. Мова йде про проведення Фестивалю (конкурсу) інноваційних проектів з метою реалізації дієвого механізму комерціалізації науково-технічних розробок через створення малих інноваційних компаній – так званих стартапів.

У конкурсі взяли участь 107 авторських команд із числа науковців, викладачів, аспірантів, студентів вищих навчальних закладів, високотехнологічних компаній України. Нашими експертами зі складу науково-технічної ради нашого Наукового парку було визначено 15 кращих проектів, які були рекомендовані до участі у фінальній частині конкурсу. Автори цих проектів пройшли майстер-класи і бізнес-тренінги за програмою підготовки підприємств у рамках проекту "УНТЦ-КПІ". Фінал конкурсу відбувся 12 грудня 2012 р. Міжнародне журі фестивалю у складі фахівців-інноваторів із Кременівецької долини США, УНТЦ, ЄС, Бразилії, України визначило кращими три команди. Їхні проекти мають бути інкубовані на базі Наукового парку "Київська політехніка" через створення відповідних компаній (стартапів), організацію захисту інтелектуальної власності за юридичної і фінансової підтримки незалежної асоціації банків України. Ще чотири проекти отримали відзнаку і фінансову підтримку від Президентського фонду Леоніда Кучми "Україна", під патронатом якого і був проведений зазначений конкурс.

Надзвичайно важливою стала організована Михайлом Захаровичем участь у фестивалі провідних інноваторів із Кременівецької долини, УНТЦ, Європейського Союзу, які проводили круглі столи і дискусії, зокрема на тему "Кременівецька долина. Погляд із середини" в присутності наших фахівців, студентів спеціальностей "Менеджмент інноваційної діяльності", "Інтелектуальна власність", що дало змогу отримати нам важливу інформацію про закордонний досвід з трансферу технологій. Зокрема, ми ще раз пересвідчилися, що наука, точніше володіння новим знанням, хоч є і базовим, але лише початковим етапом на шляху трансферу технологій. Отримана від закордонних інноваторів інформація стане дороговаком у практичній реалізації створення у 2013 р. стартапів насамперед на базі розробок, відібраних для інкубування за результатами проведеного фестивалю.

Ми маємо низку пропозицій щодо створення багатьох інноваційних проектів, таких як, наприклад, вироблення конкретних завдань банківської кібербезпеки, створення програмних продуктів грид-систем, впровадження новітніх систем демінералізації води для "Сколково" (Російська Федерація) тощо.

У 2012 р. було подано 199 заявок на видачу патентів України на корисні моделі та винаходи, отримано 288 патентів. На жаль, деякі винахідники університету головним аргументом необхідності отримання патенту вважають додаткові бали в рейтингу викладача, а не отримання ліцензії на результати своєї інте-

Церемонія офіційного представлення в Україні проекту ЮНІДО з ресурсоефективного та чистого виробництва

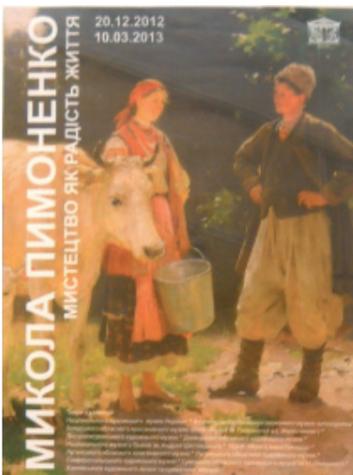
29 січня 2013 року об 11-30 в залі засідань Вченої ради Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» (проспект Перемоги, 37, корп.1) відбудеться церемонія офіційного представлення в Україні проекту Організації Об'єднаних Націй з промислового розвитку (ЮНІДО) «Сприяння адаптації та впровадження ресурсоефективного та більш чистого виробництва шляхом створення і роботи Центру більш чистого виробництва в Україні». Організаторами заходу виступають ЮНІДО та НТУУ «КПІ».

До участі в церемонії запрошуються представники органів державної влади України, міжнародних організацій, дипломатичних представництв, акредитованих в Україні, вищих навчальних закладів, неурядових організацій, а також промислових підприємств України, які підтримують ідею ресурсоефективного та більш чистого виробництва.

Початок реєстрації об 11-00. Додаткову інформацію про захід можна отримати на сайті: www.cpc-ua.org.

"МИСТЕЦТВО ЯК РАДІСТЬ ЖИТТЯ"

Виставка Миколи Пимоненка

Торік "Київський політехнік" уже писав про ювілей видатного українського художника Миколи Пимоненка – 9 березня 2012 року виповнилося 150 років від дня його народження. Той матеріал з'явився не випадково: одинадцять останніх років свого життя Микола Пимоненко викладав малюнок у Київському політехнічному інституті. Понад те, вся його доля, за винятком кількох років, які він провів у Петербурзькій академії мистецтв, була нерозривно пов'язана з Києвом. Тут він народився, тут почав навчатися мистецтва у Рисувальній школі Миколи Мурашка, тут почав творче життя, тут багато років вчив молодь живопису, тут народилися його діти, тут створив найвідоміші свої картини. І саме тут, у Києві, в Національному музеї мистецтв України зберігається найбільша колекція творів Пимоненка. Щоправда, більша її частина зазвичай перебуває у фондах музею, оскільки в основній експозиції катастрофічно не вистачає місця для того, щоб показати усі скарби українського мистецтва. Але нині ми отримали можливість побачити на власні очі більшість робіт Пимоненка – 20 грудня в музеї відкрилася виставка, присвячена його ювілею.

"Колядки"

Це найбільша за останні п'ятдесят років виставка творів майстра. Як розповіла її куратор Ольга Жбанкова, на ній представлено роботи Миколи Пимоненка не лише з колекції Національного музею мистецтв України, але й з художніх музеїв Харкова, Львова, Донецька, Запоріжжя, Дніпропетровська, Сум, Луганська, Сімферополя, Алушки та з приватних колекцій. Тож глядачі отримали змогу оцінити масштаби творчості славетного українського реаліста і помилуватися його роботами. А ще – зазирнути в його творчу робітню: в чотирьох великих залах музею окрім відомих його картин, представлені й начерки та етюди до них. Наприклад, славнозвісні "Святочні ворожіння" ("Ворожіння") експонуються в кількох варіантах, написаних в різні роки. Вони дозволяють простежити напрямки, в яких автор шукав найдосконалішого композиційного та колористичного втілення сюжету. Не менш цікавим є зіставлення однієї з, сказати б, найімпресіоністичніших за світосприйняттям картин Пимоненка "У затінку", і етюду до неї, на яких зоб-

відбуваються не на тлі, а просто в пейзажі, і на виставці кожен може в цьому переконатися. Це романтичний реалізм, якого так не вистачає нам нині.

Представлено в цих залах й менш відомі широкому загалові грані творчості Пимоненка. Насамперед, певна річ, його портретний спадок. При тому, що його портрети є не менш цікавими, ніж загальновідомі жанрові твори. Передусім, це просто-таки чарівні зображення дружини та дітей. Світла ніжність, з якою вони писалися, не згасла і за більш як сто років, які спливли з того часу. А для викладачів і студентів КПІ цікаво буде побачити портрети людей, які мало зробили для заснування нашого університету, – відомих київських купців і меценатів Олександр Терещенка та Лазаря Бродського.

Микола Пимоненко ще за життя зажив величезної популярності. Репродукції його творів розліталися Російською імперією тисячами листівок (вони, до слова, також є в експозиції). Його творчість стала для наших співвітчизників настільки своєю, що в народному,

"У затінку": картина та етюд

ражено селянську дівчину, що, сидячи під деревами, вишиває рушника.

До речі, сцену шиття можна побачити в кількох творах художника – це частина побуту жінки тієї пори – тож на картинах і малюнках вишивають і прості селянки, і представниці заможніших верств. На полотнах Пимоненка взагалі багато прикмет тодішнього життя, тож сучасному глядачеві вони цікаві ще й з цієї точки зору. Жива і ярмарки, ворожіння і проводи новобранців, сватання і напування коней, весілля і колядування – це ті епізоди, з яких і складалося повсякденне існування звичайної людини.

Утім, точне відтворення деталей не є головним, що притягує до цих полотен. Тепла приязнь, з якою ставився до своїх героїнь і героїв маляр, передається і відвідувачам. Зібрані разом, ці твори створюють незвичну для сьогоднішнього дня атмосферу розлиті в просторі любові – до української землі, до її історії, до її людей, до її красивдів. Давно вже підмічено: більшість картин Пимоненка – це жанрові сцени, події в яких

чи як звать його мистецтвознавці, "навіному" мистецтві з'явилися його дослідники – художники-самоуки, які доступними їм живописними засобами намагалися повторити сюжети Пимоненка та відтворити їх атмосферу. На виставці ці роботи також експонуються – їх надав музей Івана Гончара. А ще в останній її залі можна побачити народне вбрання, яке носили сто років тому жителі Малютянки – села під Києвом, в якому щоліта працював Пимоненко і де є сьогодні музей художника.

Організатори назвали виставку "Мистецтво як радість життя" і це повною мірою відповідає сутності творчості Миколи Пимоненка. Я б лише додав до цього хіба що одне слово: "Мистецтво як любов і радість життя".

Національний художній музей України працює в середу, четвер і неділю з 10:00 до 17:00, у п'ятницю – з 12:00 до 19:00, у суботу з 11:00 до 18:00. Виставку буде відкрито для відвідувачів до 10 березня.

Дмитро Стефанович

Щойно розпочався новий 2013 р., і знов активно запрацювало громадське формування з охорони громадського порядку НТУУ "КПІ". Питання безпеки для кожної людини є одним із пріоритетних, а для студентської громади НТУУ "КПІ" – особливо. Адже наш університет є найбільшим в Україні – тут навчається понад 30 тисяч студентів, у тому числі й іноземці. Тож питання підтримання громадського порядку в навчальних корпусах, гуртожитках студмістечка і на території університету розглядаються щоквартально на засіданнях Адміністративної ради університету і щомісячно на нарадах заступників деканів (директорів інститутів) з навчально-виховної роботи.

Трохи історії

На підставі розпоряджень Київського міського голови, районної держадміністрації та наказу ректора НТУУ "КПІ" у вересні 1992 року на території університету відроджено добровільні народні дружини. Вже пізніше на території НТУУ "КПІ" відповідно до Закону України №1835-III від 22.06.2000 р. "Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону" добровільні народні дружини було перейменовано в громадське формування з охорони громадського порядку.

цюють на 24 базових факультетах і інститутах. У кожному підрозділі обирається командир, який стежить за порядком на закріпленій території студмістечка та складає графіки чергування, згідно з якими члени формувань виходять на патрулювання гуртожитків, корпусів та території університету. Праців-

ГРОМАДСЬКІ ОХОРОНЦІ ПОРЯДКУ

ники громадського формування з охорони громадського порядку підтримують громадський порядок у навчальних корпусах, гуртожитках студмістечка та патрулюють територію НТУУ "КПІ".

Організація чергування

Під час несення чергування члени формування проводять роботу з попередження, виявлення і розкриття правопорушень та злочинів на території та в приміщеннях НТУУ "КПІ", зберігають матеріальні цінності та особисте майно студентів, викладачів і співробітників. Несення чергування по охороні громадського порядку на території НТУУ "КПІ" проводиться спільно із співробітниками міліції 1-го ТВМ Солом'янського РУ ГУ МВС України в м. Києві та відділом охорони університету в три зміни за графіками факультетів (інститутів):

- у навчальних корпусах з 17:00 до 22:00;
- у гуртожитках студмістечка з 18:00 до 01:00;
- по маршрутах на території університету разом з працівниками міліції та відділом охорони з 19:00 до 24:00.

Щоденно для працівників формування перед початком чергування проводиться лекція-інструктаж.

Хочемо висловити велику вдячність за підтримку громадського формування з охорони громадського порядку ректору нашого університету та адміністрації.

Вадим Кондратюк,
керівник штабу громадського формування з охорони громадського порядку НТУУ «КПІ»

День сьогоднішній

Нині громадське формування налічує близько 500 осіб із числа студентів, що навчаються в університеті. На початку кожного навчального року проводиться доукомплектування громадського формування НТУУ "КПІ". Після доукомплектації проводиться навчання його членів з охорони громадського порядку за програмою ГУ МВС України в м. Києві та Штабу Київського міського громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону від 14.03.2005 року. Навчання проводять начальник штабу, його заступники, викладачі факультету соціології і права університету та офіцери відділу міліції. Після закінчення програми навчання та успішного складання членами формування іспитів з теоретичної та практичної підготовки вони отримують посвідчення, яке засвідчує, що дана особа є повноправним членом громадського формування з охорони громадського порядку.

Структура

Громадське формування має свої підрозділи, які створені та пра-

«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК»

газета Національного технічного університету України

«Київський політехнічний інститут»

<http://www.kpi.ua/kp>

✉ 03056, Київ-56
проспект Перемоги, 37
корпус № 1, кімната № 221
gazeta@kpi.ua
гол. ред. 406-85-95; ред. 454-99-29

Головний редактор

В.В.ЯНКОВИЙ

Провідні редактори

В.М.ІГНАТОВИЧ

Н.Є.ЛІБЕРТ

Д.Л.СТЕФАНОВИЧ

(керівник прес-центру НТУУ «КПІ»)

Дизайн та комп'ютерна верстка

І.Й.БАКУН

Л.М.КОТОВСЬКА

Комп'ютерний набір

О.В.НЕСТЕРЕНКО

Коректор

О.А.КІЛІХЕВИЧ

Реєстраційне свідоцтво Кі-130

від 21. 11. 1995 р.

Друкарня ТОВ «АТОПОЛ»,

м. Київ, бульвар Лепсе, 4

Тираж 2000

Відповідальність за достовірність інформації несуть автори. Позиція редакції не завжди збігається з авторською.